Dosarul nr. 21r-2708/23 Judecător: Ivan Parii
nr. electronic 1-23097048-02-21r-20112023 Judecătoria Orhei, sediul *****

D E C I Z I E

16 mai 2024 mun. Chişinău

Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Marcel Juganari
Judecătorii Silvia Cecan
Ion Bulhac

Judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 17 *****, comisar principal de justiție, ***** Dascăl, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, prin care s-a admis plîngerea condamnatului Sîrghi Sergiu împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CtEDO, afectează drepturile prevenitului şi condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că Sîrghi Sergiu ***** a.n. *****, a fost deţinut: cu statut de prevenit şi condamnat, în Penitenciarul nr. 10 Goian în perioadele: 18.07.2022-23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 27.09.2022-22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023, timp de 197 (una sută sute nouăzeci şi şase) de zile, cu statut de condamnat, în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 - pînă în prezent, timp de 235 (două sute treizeci şi cinci) de zile, contrar prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. În condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Sîrghi Sergiu, născut la *****, cu 43 (patruzeci şi trei) de zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 ***** o perioadă cumulativă de 432 (patru sute treizeci şi două) zile, în condiţii contrare prevederilor art.3 CEDO, în privinţa perioadei rămase de 2 (două) zile, calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a acordat cu titlu de compensare condamnatului Sîrghi Sergiu, suma de bani în mărime de 100 (una sută) lei, adică, câte o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de fond, 6 iulie 2023-27 octombrie 2023, în instanța de recurs, 20 noiembrie 2023-16 mai 2024.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T:

1. La 03.07.2023, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul *****, a parvenit spre examinare plîngerea condamnatul Sîrghi Sergiu, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitor la condiţiile de detenţie în Penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 *****, care conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.
2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, s-a admis plîngerea condamnatului Sîrghi Sergiu împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CtEDO, afectează drepturile prevenitului şi condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că Sîrghi Sergiu ***** a.n. *****, a fost deţinut: cu statut de prevenit şi condamnat, în Penitenciarul nr. 10 Goian în perioadele: 18.07.2022-23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 27.09.2022-22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023, timp de 197 (una sută sute nouăzeci şi şase) de zile, cu statut de condamnat, în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 - pînă în prezent, timp de 235 (două sute treizeci şi cinci) de zile, contrar prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. În condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Sîrghi Sergiu, născut la *****, cu 43 (patruzeci şi trei) de zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 ***** o perioadă cumulativă de 432 (patru sute treizeci şi două) zile, în condiţii contrare prevederilor art.3 CEDO, în privinţa perioadei rămase de 2 (două) zile, calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a acordat cu titlu de compensare condamnatului Sîrghi Sergiu, suma de bani în mărime de 100 (una sută) lei, adică, câte o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova.
3. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, directorul Penitenciarului nr. 17 *****, comisar principal de justiție, ***** Dascăl, a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie respinsă.
4. În motivarea recursului s-a invocat că ținând cont de tipul penitenciarului, deţinutului i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei, iar

instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate, mai mult, condamnatul nu a fost marginalizat.

5. Examinând recursul, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul directorului Penitenciarului nr. 17 *****, comisar principal de justiție, ***** Dascăl, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, ca nefondat, cu menţinerea fără modificări a acestei încheieri.
6. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
7. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.
8. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
9. Astfel, Colegiul va dispune examinarea cauzei în lipsa părților.
10. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.
11. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.
12. În continuare, Colegiul stabilește că prin încheierea Judecătoriei Chişinău sediul Buiucani din 14.02.2023, conform art. 84 alin. (4) Codul penal lui Sîrghi Sergiu *****, născut la ***** i s-a stabilit pentru concurs de infracţiuni, prin cumul parţial al pedepselor aplicate prin Sentinţa Judecătoriei Bălţi (sediul Central) nr. 1-791/2022 din 02 iunie 2022 şi Sentinţa Judecătoriei Bălţi nr.1-

292/2022 (1-22014589-09-1-01022022-2) din 22 iunie 2022 menţinută fără modificări prin Decizia Curţii de Apel Bălţi nr. 1a-576/22 din 07 decembrie 2022 o pedeapsă definitivă de 4 (patru) ani şi 6 (şase) luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

13. Prin Decizia Curţii de Apel Bălţi din 07.12.2022, în temeiul art.385 Cod procedură penală, pentru încălcarea drepturilor privind condiţiile de detenţie garantate de art. 3 CEDO, i s-a redus pedeapsa închisorii lui Sîrghi Sergiu cu 238 zile, pentru perioada aflării timp de 119 zile în arest peventiv în P-11 Bălţi, pînă la data de 18.07.2022.
14. Potrivit raportului nr.2/3105/2023 din 25.10.2023 prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr.17 ***** în privinţa condamnatului Sîrghi Sergiu, acesta a fost deţinut în Penitenciarul nr.10 Goian în perioadele: 18.07.2022-23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023 şi Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 pînă în prezent.
15. Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.
16. Conform prevederilor art. 470 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. ... 17^{1}) ... se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.
17. În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) şi art.473^{1} din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct.17^{1}) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.
18. Prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, a fost operat remediu la nivel naţional cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale.
19. Potrivit art. 473^{2} alin. (1) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.
20. În plângerea înaintată de condamnatul Sîrghi Sergiu se solicită, constatarea aflării lui, în detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru

apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada în care a fost deţinut în Penitenciarele nr. 17 ***** şi nr. 10 Goian.

21. Conform prevederilor art. 473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

22. Potrivit art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Prevederile art. 473^2 alin. (2)-(25) şi (5), art. 473^3 alin. (3) şi art. 473^4 alin. (1)-(5^1) se aplică în mod corespunzător la examinarea plângerii prevenitului sau a apărătorului acestuia împotriva condiţiilor de detenţie.

23. În temeiul prevederilor art. 473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

24. CtEDO a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62)

25. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

26. CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43- 44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2006).
27. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).
28. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).
29. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

30. Aşadar, Colegiul reţine că condamnatul Sîrghi Sergiu, în plângerea înaintată, a solicitat aplicarea în privinţa sa a prevederilor art. 385 alin. (5), 473^2-473^4 din Codul de procedură penală, cu reducerea termenului general din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie din penitenciarul nr. 17 *****, începînd cu 12.08.2020 pînă în prezent. S-a invocat că, celulele erau supraaglomerate, fiecărui deţinut îi revenea spaţiu mai mic decît cel necesar, mâncarea era slabă iar condiţiile de trai în celule la fel erau precare.
31. Potrivit raportului prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr.17 *****, în privinţa condamnatului Sîrghi Sergiu, acesta a fost deţinut în Penitenciarul nr.10 Goian în perioadele: 23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 27.09.2022-22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023 şi Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 pînă în prezent.
32. Aşadar, în partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din Penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 *****, instanţa reţine că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.
33. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
34. Totodată, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din R. Moldova nu ating un prag minim de suficienţă.
35. Totodată, reieşind din situaţia descrisă în raportul prezentat, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de spaţiu suficient, accesul la apă

potabilă, la duş, condiţii sanitare adecvate faţă de condamnat, nu a fost respectată pe perioada de detenţie.

36. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul autorului plângerii, care a fost deţinut în Penitenciarul nr.17 ***** şi nr. 13-Chişinău. E de reţinut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 3 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

37. Contrar recomandărilor pre citate, studiind rapoartele prezentate de către administraţia Penitenciarului nr. 17 *****, instanţa a stabilit că, s-a prezentat o informaţie generală şi parţială cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Sîrghi Sergiu, din care nu rezultă cu certitudine suprafaţa ce se încadrează în limita de 4 m2 per deţinut, nefiind probată nici respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediuln instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală).

38. Subsecvent, Colegiul reţine că alegaţiile reprezentatului Penitenciarului, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu. Astfel la raport, nu a fost anexată nici o fotografie a celulelor în care s-a deţinut condamnatul în penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 *****. Instanţa conchide că condiţiile de detenţie în celulele în care a ispăşit pedeapsa condamnatul Sîrghi Sergiu a atins pragul tratamentului degradant.

39. Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, judecătorul desemnat cu atribuţii de judecător de instrucţie menţionează că, probele anexate în raport nu combat argumentele condamnatului, iar ca urmare se consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în penitenciarele enumerate, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

40. În ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2022), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea celulelor din Penitenciarul nr.17 *****, sunt într-o stare rea şi ar putea fi calificate ca condiţii inumane şi degradante.
41. CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (A. şi alţii c. Regatului Unit; Idalov c. Rusiei).
42. Totuşi, având în vedere că, la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, în continuare instanţa va analiza şi celelalte alegaţii invocate de către petent în plângerea depusă.
43. Se consideră necesar de a preciza că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat mai multe decizii în cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei şi Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenţei medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.
44. Astfel, făcând referire la decizia pronunţată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie.
45. Curtea a considerat că, noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza Şişanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condiţiilor inadecvate de detenţie din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naţional în acest sens.

46. Astfel, potrivit materialelor cauzei condamnatul Sîrghi Sergiu, s-a aflat în Penitenciarul nr.10 Goian în perioadele: 18.07.2022-23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 27.09.2022-22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023, cu statut de prevenit şi condamnat o perioadă cumulativă de 197 zile, iar în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 pînă în prezent, o perioadă de 235 zile, în total, în ambele penitenciare enumarate, condamnatul s-a aflat o perioadă cumulativă de 432 zile.
47. Prin urmare, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, instanţa de fond justificat a conchis că condamnatul urmează să beneficieze de o reducere de 1/una zile pentru fiecare 10/zece zile de detenţie, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Sîrghi Sergiu, să se reducă cu 43 (patruzeci şi trei) zile, pentru perioada de aflare în condiţii precare (conform formulei 430 zile x 1/10 = 43 zile).
48. În ceea ce priveşte perioada rămasă, şi anume 2 (două) zile calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 432 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), prima instanță oportun a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Sîrghi Sergiu, a sumei de bani în mărime de 100 (una sută) lei, şi anume o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie.
49. Colegiul apreciază remediul aplicat în speţa dată, ca fiind unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.
50. Aferent circumstanțelor descrise supra, Colegiul va respinge ca nefondat recursul, or temeiuri de casare a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, nu au fost identificate.
51. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 17 *****, comisar principal de justiție, ***** Dascăl, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul ***** din 27 octombrie 2023, prin care s-a admis plîngerea condamnatului Sîrghi Sergiu împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei

CtEDO, afectează drepturile prevenitului şi condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că Sîrghi Sergiu ***** a.n. *****, a fost deţinut: cu statut de prevenit şi condamnat, în Penitenciarul nr. 10 Goian în perioadele: 18.07.2022-23.08.2022; 15.09.2022-23.09.2022; 27.09.2022-22.12.2022; 29.12.2022-06.03.2023, timp de 197 (una sută sute nouăzeci şi şase) de zile, cu statut de condamnat, în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 06.03.2023 - pînă în prezent, timp de 235 (două sute treizeci şi cinci) de zile, contrar prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. În condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Sîrghi Sergiu, născut la *****, cu 43 (patruzeci şi trei) de zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarele nr. 10 Goian şi nr. 17 ***** o perioadă cumulativă de 432 (patru sute treizeci şi două) zile, în condiţii contrare prevederilor art.3 CEDO, în privinţa perioadei rămase de 2 (două) zile, calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a acordat cu titlu de compensare condamnatului Sîrghi Sergiu, suma de bani în mărime de 100 (una sută) lei, adică, câte o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova.

Menține încheierea contestată fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Marcel Juganari

Judecătorii: Silvia Cecan

Ion Bulhac